

MEGJELENIK
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre ... 6 frt. —
Fél évre 3 „
Negyed évre... 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő és Kiadó: Gróf CSÁKY ALFONZ.

SZERKESZTŐSÉG:
és
KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utcán 2256 sz.
KÉZIRATOK
nem adatnak vissza.
Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

II. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1878. ÁPRILIS 5.

14. SZÁM.

Olvasóinkhoz!

Ime az általam szerkesztett „Déli báb“ első példánya, mely egyszersmind a beköszöntött új évnegyednek is első száma!

Ha a tisztelt olvasóközönség végiglapozza e számot, tartalmában vezérelveinket fogja érvényesítve találni.

E vezérelvek egyike, hogy Debreczen város s általában a vidék olvasóközönségének kezébe egy irodalmi színvonalon álló szépirodalmi lapot adjunk!

Másika, — hogy a vidék figyelemreméltó irodalmi tehetségeinek, a hazai irodalom érdekében leendő fejlesztésök könnyítésére, a kellő ellenőrzés mellett tér és alkalom nyitassék!

A harmadik, — fővárosi elismert írók közreműködése által a követendő példányokat fölláítani és így hasznos közvetítőül szolgálni az irodalmi központ és a vidék irodalma között.

A negyedik és fővezérelv, melynek a többiek alárendelvék: — Debreczen város és egyáltalán a vidék szépművelődésének a legsajátosabb nemzeti alapon, azaz hazai nyelvünkön leendő eszközlésére üdvös irodalmi mozgalmat létrehozni és ez által különösen Debreczen város kulturájának a szépirodalom terén hatalmas lökést adni!

Hinnünk kell, hogy e vezérelvek a nagy, művelt közönségnél is tetszésre fognak találni és úgy Debreczen, mint egyáltalán a vidék sietni fog vállalatunkat érdemelt támogatásban részesíteni és a „Déli báb“, mint a város egyik kultúrtevezője körül tömegesen csoportosulni!

Részünkről minden törekvés oda irányuland, hogy az elmondott vezérelveket, ha kell, mint eddig, eleinte anyagi áldozattal is — a legteljesebb

diadalra juttassuk és Debreczennek a „Déli bábban“ oly szépirodalmi lapot biztosítsunk, mely a városnak fönnenhangzó nevéhez méltóan, mindennütt és mindenkor diszére és becsületére váljék!

Debreczen, 1878. ápril hó 5-én.

Isten velünk!

Gróf Csáky Alfons,
a „Déli báb“ fel. szerkesztője.

Extase.

h lányka! nekem nincsen ékszerem,
Melylyel meghódithassam hiú szivedet.
Nekem csak szerelmem van, mély, határtalan —
S érzést, szerelmet a világ nevet.

És nincs nekem, nincs semmi kincsem,
Amely örömet adna teneked:
Egyetlen kincs a seb, mit érted hordok,
Mi érted ég ez árva sziv felett.

De fénylőbb kincsről álmodol te
S neked elég az, hogy e kincs ragyog:
Oh pedig a hol fényt látsz, gyakran
Ki tudja mennyi gyász s nyomor van ott!

Te bibort emlegetsz s magasba vágyol,
Hova én nem juthatok el soha:
Világomat egy kis kunyhó takarja
És nem a büszke, magas palota.

De bármint kérlek, nem hallod szavam;
Körötted annyi mámor, annyi csáb:
Fogná csak pártomat kaczer szived,
És szólna mint én: — tán meghallanád!

Körülvesz a dicsőség és a pompa
És te ezek közt jól érzed magad,
Mig én könyezve nézlek, tapsol a világ —
S te megmosolygód a vig tapsokat.

Jutott-e már eszedbe néha,
Hogy mindennek majd egykor vége lesz
S mi most örökre késztet, egykor az majd
A megtört szívnek kettős kint szerez ?!

Oh, gondolj erre, gondolj lányka gyakran —
Egy percz! s elveszted ifju éveid';
De aki gyakran gondol a jövőre —
Annyit mint más, bizonytal nem veszít.

Eljönnek majd, el, a háládatlan napok,
A világ tapsaival, elpihen;
Kiesordula szem égő könnye
És szenvedések fognak égni a sziven.

Befeketiti majd a fényes álmot,
A valóság kiméletlen keze,
S a léleknek, kit annyian imádtak,
Lassanként nem lesz senkije.

Árván fogsz állni és tán elhagyatva is,
Mint a daltalan, lombvesztett bokor,
S midőn nyugodni vágnál; a kétségbeesés
Tehetlen bábként felkap, elsodor...

Oh, lányka, hogy ha majd e bús napok
Meglátogatnak egykor tégedet,
S nem lesz hited, mely támogasson
És nem nyujt senki, senki védkezet;

Ha érzed, hogy ez tán csak fájni fog
A benned kéjre vágyó gondolat,
S égő köny lesz, mit az emlékezés,
Méreg pohár, mit a jövődő élet ad;

Ha elkerül az éjek esőndes álma,
Mert lelked örök gonddal van teli;
Ha még lemondani sem lesz miről
És nem lesz mit elveszteni;

Ha bántani fog minden, a mi örvend
S meghalnak szivedben a vágy remény:
Engedd, hogy előtted a porba hulljak,
Tán ekkor k i n c s e t fog majd adni búdnak;
Szegény szívem, — e vérző diadém!

Endrődi Sándor.

Megnyert fogadás.

— Rajz —

Balázs Sándortól.

Midőn 1860-ban ama járványos láz, mely hazánk
fiatalságát megragadta, az én szívemet is forrongásba
hozta, s én is oda hagyva iskoláimat és szülőföldemet,
Marosvásárhelyről a székely havasokon át Oláhországba
szöktem, hogy onnan a magyar légioba beállítás végett
Olaszországba utazzam, egy busongó anyát és haragos
nagybátyát hagytam el, kik mindketten a leggyöngédebb

szerezzel viseltettek irányomban, s kiket titkos távo-
zásom mély szomorúságba és aggodalomba ejtett.

Most, miután már tizennyolcz esztendővel idősebb va-
gyok, mint akkor voltam, s más szemüvegen nézem
a dolgokat, most magam is elitélem akkori könnyelmű
viseletemet, magam is kárhoztatom ama meggondolat-
lan lépést, mely szeretteimet oly mély szomorúságba
ejtette, s egész jövőmet kérdésessé tevő.

De mit akarnak önök!

Fiatal voltam; félgyermek, még alig tizennyolcz
éves!

És a gondolat olyan szép, csábító és költői volt:
harczolni a szabadság, az emberiség szent ügyéért! És
visszatérni a honfőlszabadítók sorában!

Minő fiatal szív lenne az, melyet e gondolatok hide-
gen hagyhattak volna!

Ki lett volna elég bátor nemet mondani, midőn a
láz, a rajongás minden szívet hullámoztatott! Midőn
csak az nem ment, ki vagy pénzt nem tudott terem-
teni az utra, vagy oly jól őrizték, hogy nem tudott
megszökni hazulról. Vagy pedig ki gyáva volt. Lega-
lább a mi iskolánkban, a mi osztályunkban így volt.

Hetvenötven valánk az osztályban, s ebből ötven-
nyolczan kibujdostunk.

Mily veszedelmek és szenvedések között hatolhat-
tunk át párosával vagy hármassával, hogy feltűnő ne
legyen a jéggel és hóval borított határhavasokon!

Mily regényes, változatos, de nélkülözés-teljes volt
utunk és tartózkodásunk Oláhországban, a török-földön,
a tengeren, a midég haragos Fekete s a mindég mosolygó
Közép tengeren.

Minő érzetek, emlékezetek és gondolatok ragadták
meg sziveinket, képzelődésünket a szép görög szigetek
és partok láttára.

Mit éreztünk, mikor először megpillantottuk a ha-
sonlíthatlanul szép olasz eget, s midőn Nápolyban
partra szállva, először hallottuk a lelkesült nép evvivait,
s először láttuk büszkén fenlobogni szép nemzeti lobo-
gónkat!

Mily nyomoruságos, veszélyekkel teljes, de nem
dicstelen volt a brigantik elleni küzdelem, melylyel —
hirdetve mindenütt a magyar nép hősiességét — szives
házigazdáink vendégszeretetét iparkodtunk meghálálni!

Minő élénkek és hevesek voltak sovárgásaink a tett
ideje és az alkalom után, hogy saját ügyünkért is küzd-
hessünk végre és onthassuk vérünket!

Minő keservesek csalódásaink, midőn nap nap
után mulva az alkalom mindég késétt, s szomoru
kiábrándulásunk mindég teljesebbé lőn!

Mily félörömmel, sőt némi pironkodó megszegye-
nüléssel fogadtuk a kiegyezkedés hírét, mely értésünkre
adá, hogy elérkezett az idő, midőn a szép olasz föld-
től búcsút kell vennünk. Midőn már attól kellett tartan-
unk, hogy nem szivesen látott vendég, hanem teher-
ként fognak benünket tekinteni, ha még tovább is ma-
radunk.

Minő érzések között tértünk vissza a hazába, nem büszke riadók és fennlobogó zászlókkal — mint álmodtuk akkor, mikor szüleinket, hazánkat odahagyva, önkéntesen felöltök a száműzöttek durva saruját, hogy keblünk istenejeért meghaljunk, ha kell! — hanem lopva, sompolyogva, majdnem pironkodva.

Mindezt miért beszéljem el önöknek?

Megértenék-e gyermekes ábrándjainkat?

És nem nevetnék-e ki gyermeketeg rajongásainkat?

Azért hát nem is beszélek ezekről!

Hadd maradjanak ezek eltemetve, szüzen, megfertőtlenül.

Ha nem valósulhattak meg, legalább ne szennyezze be őket a közöny gunyja, vagy a részvétlenség ocsárlása.

Azt fogom csupán elmondani önöknek, hogy annyi évi távollét után miként érkeztem meg a szülői házhoz s hogy, miként találkoztam az anyák legjobbikával, s a nagybátyák bár kissé haragos, de azért legvidámabb és legszeretreméltóbbikával.

Nem szökve, éjjel, gyalog, mint távozám, hanem fényes nappal vig ostorpattogások között érkeztem szülővárosomba, Marosvásárhelyre a kolozsvári gyorskocsival.

A legfőbbre nézve nyugodt voltam, hogy szerettem: jó anyám és nagybátyám élnek és egészségesek.

Legalább ezt írta volt elém Pestre nagybátyám.

De azért nagy felindulások között érkeztem meg.

És pedig nem csupán a közel viszontlátás öröme tartotta folyvást lázban szívemet, hanem bizonyos nyugtalanság és aggodalom is.

Miért írta nagybátyám, hogy ne menyjek rögtön haza, hanem hogy vendéglőbe szálljak be, s onnan tudassam vele titkosan megérkezésemet?

E gondolattal tépelődtem az egész uton; ez zavarta meg hazaérkezésem oly természetes örömet.

Szobát nyitattam tehát a vendéglőben, s a nélkül, hogy a szolgának megneveztem volna magamat, levelet írtam nagybátyámnak, melyben tudtára adtam megérkezésemet.

Alig negyed óra mulva a lépcsőkön sietős lépéseket hallék, s egy jól ismert köhögés és krakogás, mely a bolthajtást rezeitette meg, értésemre adá nagybátyám közeledését.

Igy krakogni az övén kívül emberi torok nem képes.

Nem rohantam elébe, ne hogy eláruljam a titkot, ha már titkolózást kívánt, hanem nyugodtan bevártam őt szobámban.

Kopogtatás nélkül — mert az nem volt szokása soha, — feltárta az ajtót, s tőle kitelhető gyöngédséggel mondá:

— No csak hogy itt vagy te tekerő!

— Kedves Samu bátyám!

— Nem vagyok én kedves Samu bátyád. Kedves Samu bátyád a pokolbeli sánta ördög, a ki vigyen el,

hogy úgy meg tudtad keseríteni jó anyádat és engem nagybátyádat, a ki apád helyett apád voltam!

— Hát csakugyan olyan nagyon haragszik édes kedves Samu bácsi! azt hittem, hogy maga legalább nem haragszik!

— Hát hogy hihetted azt, te tekerő? Hát azt hiszed, hogy az közönyös rám nézve, hogy te pályából, életedből négy-öt évet ellopsz, s azt minden irány és cél nélkül eltékozlod.

— De édes Samu bácsi!

— Ne nevez engem édes Samu bácsidnak! Én neked keserű Samu bátyád vagyok; mert meg keserítetted az életemet?

— De legalább hallgasson ki...

— Nem hallgatlak; Ugy is tudom mit akarsz mondani! De engem nem bolondítasz el. Te semmirevaló, tekerő, rosszszívű ficzkó!

— Samu bátyám!

— Nini milyen hangon beszél! Talán bizony itt is katonásdit szeretnénk játszani, s még bizony duellumra akarsz kihívni?

— Isten óvjon kedves nagybátyám, én csak arra akarom megkérni, hogy mielőtt ítéletet modana és végképp elítélne, legalább hallgasson ki.

— De nem hallgatlak ám öcsém! Hanem beszélek, szidlak, s ha megharagitsz, hát jól elpáhollak. Neked kell hallgatni. A te néved az hogy halgass, mikor én beszélek! Megszökni hazulról télen, éjjel, téli időben, bunda nélkül, paszszus nélkül a havasokon. Hanem jól is megfáztál ugy-e?

— De nem fáztam ám Samu bátyám, mert habár nem is volt buzdám, de olyan meleg volt a szívem, hogy csak azon csudálkozom, hogy az a sok hó mind föl nem olvadt a lángjától.

— De a zsandároktól szepegtünk ugy-e szép öcsém?

— Nem én bátyám, már akkor olyan szellők fújtak, hogy ezek az urak csak azon a nyomon jártak kutatni, a melyen tulajdonképen nyom sem volt. A helyett, hogy ők bántottak volna valakit, hát még engedelmet kértek, hogy élnek.

— Elszökni hazulról és magára hagyni egy gyámtalan öregasszonyt. Pfuji!

— Hát nem maradt-é itt ön, kedves Samu bátyám?
(Folyt. köv.)

Phoebos vagy Apollo

s az apollói tisztelet a régi görögöknél s rómaiaknál.

Írta: Propper N. János.

I.

A jótékony meleg, melyet a napvilág áraszt; a sok virág melyet sugarai kifejlesztenek s melyek Hellas tempéit mind megannyi édenekké varázsolák; a nagyszerű színjáték az ég ivén, melyet a hajnal s alkonyat biborpalástjában megjelenő nap s a sötétségnek tűnedező

*

győzedelmeskedő árnyai naponkint megújuló bájjal engednek szemlélni: a szép s nagyszerű iránt ép oly fogékony, mint a titokteljes előtt vak hittel meghajoló ifju görög szellemre oly mély behatást tőnek, hogy az a napot, mint annyi jótékonyosság forrását, oly sok természeti nagyszerű és szép okát, istenitét, Phoebos vagy Apollónak nevezvén.

Az apollo-kultusz a görög gyarmatokkal elterjedt Itáliában s itt is, mint mindenütt, Nagy-Görögország legtekintélyesebb városaiban szellemdusságának és erköles finomító szertartásainak elvitázhatlan bizonyítékát adá, különösen az által, hogy a zenével s a hellén művészetek más ágaival karöltve jelenvén meg, a szellemnek ugy, mint testnek művelődését, inkább, mint bármely pogány istentisztelet, előmozdította¹⁾

Ragyogó képzeletől tündöklő költészetbe van burkolva a napisten hitregei története.

A görögök s rómaiak őt egyaránt Jupiter²⁾ és Latona³⁾ fiának tarták s már születését a legköltőibb regék homályába burkolák. Juppiter ugyanis, amint a rege tartja, Latona szépségétől megbűvölve, olympi trónjáról, a bűbajos hölgy ölébe szálla alá s isteni szerelmével boldogította. Latona sovár reménnyel várá a napot, melyen az isteni szerelem gyümölcseivel a földet megajándékozandó vala. De a szerelemföltő Juno bosszút esküdött s Python sárkányt küldé a szülés perczéhez mindinkább közeledő Latona üldözésére. Sehol, ahova a napvilága elhat, meg nem szülhetett Latona. A hatalmas Juppiter közbenjárására végre Neptunus Ortygia szigetét teremté, mely Junó esküje alkalmával még nem létezvén, napvilágot nem látott s így az üldözött nőnek menedékhelyet adhatott. Apollo tehát Ortygia szigetén született és pedig mint Diana istenasszony ikertestvére, ki azután később a bolyongó s a Delosnak nevezett szigetet két szomszéd sziget bércoszlopához lánczolván, számára szilárd helyet jelölt ki.

Apolloról regélik, hogy mindjárt születése után megajándékozta őt az isteni kovács Hephaistos⁴⁾ saját gyártmányu nyilaival, melyekkel ő születése utáni negyed napon Pythont a sárkányt, mely Juno parancsára Delos szigetén is felkereste Latonát, kivégezé.⁵⁾

Még egy-két érdekes epizod Apollo hitregei történetéből.

Fia Aeskulapios volt, ki apjától a gyógyítás mesteriségét annyira megtanulá, hogy Hippolytost, Theseus fiát, ki a tengeri szörnyek által széttépetett, új életre kelté, de a hatalmát e tett által sértve érző Juppiter által villámmal agyonsújtott. Apollo fia halálát az által bosszulta meg, hogy a Juppiter villámaival gyártó kyklopsokat lenyilazá. Miért isteni atyja által az Olympusról száműzetett. Mint ilyen száműzött Admet arka-

diai király nyájait őrizé,⁶⁾ s a pásztori élet csendes óráiban elővevé lantját s énekét a hurok pengetésével kísérvén, oly mesterileg zengedezett, hogy még az élet-telen kövek is megmozdulának dalainak isteni varázsától. Így segíté ő Trója falait építeni.⁷⁾ Ezen időbe esik zenei versenye Pannal s Marsyas tragikus kritikussága. Megemlitendők még a szép Daphne-nek, Peneus folyó-isten leányának, kit hasztalan ostromolt a szép Apollo szerelmi vallomásaival, borostyánná;⁸⁾ az Apollo vigyázatlansága következtében kimult játszótársának Hyacinthusnak a róla nevezett virággá,⁹⁾ valamint Cyparissusnak cyprus fává való átváltoztatása¹⁰⁾ és Apollo és Klymenes nympa fiának, a büszke Phaëtonnak, ki elég merész vala a nap kocsijának kormányzására vállalkozni, szerencsétlen bukása,¹¹⁾ mint oly költelmek, melyeket a vallástól áthatott, de azért tisztán emberi, sőt érzéki ihlet és sasróptű képzelet a legremekebb vonásokkal örökitett meg. Mily gyermekded felfogás, mily ragyogó allegoria s mennyi valóság e pár regében! A szellem enyészhetlenségének, a lét anyagontuli folytatásának epitaphiumát írta meg a költészet. A porhüvely osszeroskad, a női báj virágai a szerelem viharában lehervadnak, az ifjuság virulása mint parthoz verődött hullám enyész el a mulandóság ölében, de azért a lét meg nem szűnik, még az anyagi elemek sem vesznek el. Virággá lesz a lény s a természet anyai ölébe visszatérve folytatja létét. S e változást, a létből új létbe átmenetet, mily természetfölötti erő működésének tulajdoníthatá inkább a költői képzelet, mint a nap istenének, ki jótékonyosságával naponkint elárarasztja a földet?! . Miután a földi pásztoreletből ismét visszatért Apollo az Olympra a legfőbb istenek (dii maiorum gentium) közt foglalt helyet. Mint mondók, ő a nap istene volt; azonban nem annyira azon az égen vándorló, hajnallal feltűnő s alkonyattal leáldozó Heliosnak nevezett napé, mint inkább azon fenséges természeti erőé, mely a szó magasabb értelmében a fénynek isteni erejét és hatályát megilleti.¹²⁾ Ő volt a musák vezetője, kivárlólag a lant és éneklés valának neki tulajdonítva; egyéb-iránt az összes művészetek ragyogó tulajdonait képezték ugy, mint a nyilazás mestersege is, melyet nemcsak Python megölése, hanem Niobe gyermekeinek lenyilazásáról szóló rege is bizonyít. Niobe Tantalos leánya, az istenekkel közel rokonságban állott. De egykor elég merész volt magát Letonál többnek tartani, mivel neki tizenkét viruló gyermeke, hat fia és ugyanannyi leánya, Letonak pedig csak két gyermeke vala. E büszkélkedéséért keményen lakolt. Apollo hat fiát, Artemis¹³⁾

⁶⁾ Homer. Iliad. 20. é. 448—449 v.

⁷⁾ U. ott. 21 é. 442. v.

⁸⁾ Ovidius Metamph. I. I.

⁹⁾ U. ott. Metamph. I. X.

¹⁰⁾ U. ott.

¹¹⁾ U. annál Metamph. I. II.

¹²⁾ Hasonlítsd össze: Griechische Mythologie v. Preller I. T., Zweiter Abschnitt 5. Apollon S. 182.

¹³⁾ A rómaiaknál Diana, Letonak (Latona) leánya Apollo ikertestvére.

¹⁾ Römische Mythologie v. Preller. II. Aufl. Rev. v. Reinhold Köhler. 130 S.

²⁾ ἄσμενοι Διὸς υἱὸν ἐκρήβδον Ἀπόλλωνα Ἰλιὰδ. α 21.

³⁾ Ἀπόλλωνι ἀνακτι, τὸν ἠδικομας τέκε Δητῶ. Ἰλιὰδ α 35.

⁴⁾ A rómaiaknál Vulcanus.

⁵⁾ Ovidius L. Metamorph. I.

pedig hat gyönyörű leányát nyilazá le. Kilenz egész napighevertek vérökben eltemetetlen a szerencsétlen anyának holt gyermekei, mert Zeus kővé változtatta az embe-
reket. Tized napra maguk az istenek temették el őket. Niobé fájalmában ételről s italról megfedkezve, maga is kővé változik s sziklává lesz, mely könyüinek szakadatlan árját patakként önti. Ime egynéhány vonásban megörökítve az emberi büszkeség tragoediája! Kit elébb az égi kegy sugára övezett, azt, mivel elbizta magát a bú éjszakája borítja be, s a keservek törje járja át a boldogságát, üdvét vesztett anyai szívet. Maga a rege oly költői s mégis oly való, az ecsetelés oly plasztikus, hogy a képző művészet méltóbb tárgyat alig találhat a megörökítésre mint ez anyai keservnek megtestesítését. Csudálkozhatunk-e, hogy az ó és új kor legnagyobb művészei kísérelék meg vésőkkel, vagy az ecsettel megörökíteni ezen ép oly klaszszikus mint tragikus képet?

(Folyt. köv.)

Margit.*)

Szinmű 1 felvonásban.

6. jel.

R a o u l . M a r g i t .

.

.

R a o u l . (térdre hull.)

Szeretlek asszonyom!

(Kis szünet.)

M a r g i t (a meglepetéstől nem tud szóhoz jutni.)

R a o u l (térden)

Most már tudod — itélj fölöttem urnóm!

M a r g i t (hidegen)

Kelj föl lovag és halld itéletem,
Szerelmed volna bár nagy mint a föld,
S mély mint a tenger, volna még nagyobb,
Hogy ostromolná lángja az eget,
Még akkor is szilárdan állanék,
Szilárdan, mint az észak jéghegye —
Mit föl nem oldhat, egy-egy napsugár!
S minő jogon emelheted reám
Tekinteted, mi érdemed — hogy így
Merészkedel beszélni énvelem?!

R a o u l (egyszerűen :)

Mi érdemed? szerettelek hiven —
Ez mind, amit tudok... szerettelek
És rejtegettem azt miként a tenger
Legfényesebb, legdrágább gyöngyeit!
Már ifjuságom rózsás hajnalán
Érted hevült szívem s boldog valék
Ha láttalak, ha rólad álmodám —
Ha szomju ajkam öltönyöd szegélyét
Erinthe, pedig még akkoron
Nem is tudám — mi az — mit érezek!

*) Mutatvány a közelebb szinpadunkon előadandó szinműből. Szerk.

— Emlékezel? — gyakorta kérdeződ:

„Talán beteg vagy?“ s mint az üldözött vad —

Futottam el körödből messze, messze...

A távol erdő egy sötét zugába —

Hol kis pataknak árja csörgedez,

S a lombok oly csodás danát susognak.

Ott voltam boldog én...

S az ifjuság virágos álmait

Egy szép regébe fontam össze!...

... Mig egy napon hideg szél vágatott

A lágy sugalmu lombokon keresztül,

Amerre jártam sirt a kis madár,

S hervadt virág borult utamba szerte!...

„Nevet, nevet, regémnek!“ — így kiálték

A pusztuló lomb s távozó madárnak!

Azok csak integettek nyájasan,

A fákrul egy-egy száraz ág lehullott —

S a kis madárka bueszót dalolván

A messzetérő föllegekbe szállt...

Somló Sándor.

Alfréd orvossága.

— Félig igaz történet —

Megleste: Suhogó.

Párisban történt, a vidám, örökifju, könnyelmű Párisban.

Alfréd újságíró volt a szárnypróbálgatók genrejéből, tehát még 22 éves, barna, halvány arczu, ábrándos szemű, tele ideálismussal, s üres zsebbel. Jusztine, a bájos Jusztine pedig a Varieté-színház segéd színésznője, középszerű tehetséggel, nagy igényekkel, s még több világtapasztalattal.

Alfrédnek jegye volt a zártszéken, persze i n g y e n jegye, Jusztine pedig színésznői minőségénél fogva lelkesülhetett s irigykedhetett a zártszéken, valahányszor mademoiselle Adelheide, a bálványozott primadonna aratta a virágözönt és a gyémántokat.

A véletlen egy estve összehozta Alfrédet s Jusztinet. A kék és fekete szemek találkoztak. Alfréd elpirult s alig merete szeméit a leánykára emelni, ki szöke fürteivel, ábrándos kék szemével, s hófehér arczával, úgy nézett ki, mint egy szent, mint egy madonna.

Jusztine csak egy hónap óta volt Thalia papnője, s előbb mint virágárusleányka szerepelt. Tehát tudott édesen mosolyogni, szemérmesen lesütni azokat az égszin szemeket, s nyájas hangon rebegni:

— Szabad kérnem azt a szinlapot?

Alfréd reszkető kézzel nyújtotta át s bizony nem tudott belekötni az ismeretségbe, akárhogy neki durálta magát. Félnék volt. No de annál bátrabb volt a bájos Jusztine, ki lassanként — persze mindég lesütött szemmel — kiszedegette az ifjuból, hogy mit tart a darabról, szereti-e mademoiselle Adelheide tulzásait, minden nap eljön-e a színházba? stb...

Alfréd hűségesen felelt mindezen kérdezésekre.

Elmondta azt is, hogy szini-kritikus, de csak néhány nap óta, tehát a szini személyzetet még nem ismeri. Jusztine azonnal bemutatta magát, s kérte Alfréd nagybecsű pártfogását. Alfréd megígért mindent, oda ígerte volna a veres tornyot is annak az angyalnak, ki oly szemérmes, olyan ártatlan volt, s oly ellenálthatanul tudott kérni.

Alfréd annyira bele bódult a kis ártatlanságba, hogy midőn a darabnak vége volt, megkérte: lehet-e szerencsés haza kísérhetni?

A szép Jusztine büszkén emelte fel fejét.

Uram, én becsületes leány vagyok!

Szegény Alfréd, hogy megszegyelte magát. Bizony ő szegény még egyáltalában nem tudta azt, hogy becsületes lányokat nem szokás haza kísérni. Csak egy öreg anyja volt. Más nővel alig beszélt valaha. Zavartva botorkázott haza, s egész éjjel nem hunyta be szemeit.

Másnap már $\frac{3}{4}$ 7-kor zártszékén ült s csudálatos már ott volt a szép Jusztine is. Köszönték egymást, s ismét a bájos Jusztine kezdte meg a társalgást.

— Ön most korán jött, uram.

— Igen kisasszony, mert... mert...

— Nos, uram?

— De nem fog megharagudni, kisasszony?

— Én, dehogy.

— Hát óhajtottam önnel találkozni.

A szép Jusztine nem kaczagott ezüst csengésű hangjával, hanem szépen elpirult s alig hallható hangon suttogá „lássa, én is úgy voltam.“

Micsoda? Alfréd majd kiugrott örömeiben a zártszékéből. Őt a bájos Jusztine vágyott látni. Valóságos mennyei boldogság. Alfréd oda volt. Beszélt, csevegett, kaczagott s annyi jókedvvel, hogy a szép Jusztine is egészen neki pirosodott, s midőn a darabnak vége volt, ezen szavakkal fordult a meglepett Alfréd felé:

— Ugy-e lesz ön oly szíves, haza kísér?

Akár a világ végeig! gondolta Alfréd és úgy tett, amiként gondolá. Jusztine a külvároson lakott, tehát messze. Aztán azok a piczi lábak — lehetetlen — hogy hamar el ne fáradjanak. Alfréd annyira vakmerő lett, hogy karját ajánlotta. Szívesen fogadtatott, ámbar az ártatlan angyal mosolygva tette hozzá:

— Mit gondol, ha valaki meglátna bennünket együtt?

— Mit bánom én!

— De én, uram! Én becsületes leány vagyok.

És ez azután így volt minden este. Együtt csevegtek a zártszéken, s együtt tették meg a hosszú utat Jusztine lakásáig. Kar a karban, és a szív a nyelven. Jusztine soha még senki iránt sem érzett annyi bizalmat, mint Alfréd iránt! Elmondta neki születésének és életének szomorú krónikáját, helyzetének árnyoldalait, reményeit a jövőben, s annyiszor biztosítá Alfrédet őszinte barátságáról, annyiszor szorítá meg bensőséggel

kezét, hogy szegény Alfréd kezdett komolyan gondolkodni a házasságról.

Ezen belső viszonynak természetes következménye volt, hogy a Varieté-színház deszkáin kitűnőbb színésznő nem volt Jusztinenél, s Alfréd kritikáiban reá rakta a csillagos eget; a farsangi bálokban pedig folytonosan együtt táncoltak, ha t. i. Jusztinenek más tánczosa nem volt. Jusztine bolondulásig szerette a tánczot, Alfréd pedig önfeláldozó volt.

Honni soit qui mal y pense. A viszony nagyon tisztességes volt. Abrándos csevegés. Alfréd még sohasem volt Jusztine lakásán, s valahányszor Jusztinet ebédre hívta, ez rendesen azzal főzte le:

— Uram, én becsületes leány vagyok.

(Vége köv.)

DARMAY EMLÉKÉNEK.

Boldog ki még...*)

Boldog, ki még a remények
Délbábját kergeti;
Még nem tudja: mi az élet?
Paradiesom az neki.

Boldog, kinek szíve gyötrő
Vágy lángjától lett beteg;
Búja csak egy rózsafelhő,
Könnyü nyári fergeteg.

Boldog, kit családjá viraszt,
És fájdalma nagy, setét...
Uj ábránd hoz annak vigaszt
S nem is érzi majd sebét.

Boldog, aki nem aggódik,
Csak a kéj nyomába fut;
Boldog, aki átkozódik,
Boldog, aki sirni tud.

De ki nem tud csak nevetni,
És jár-kél magánosan;
Kit boldognak hisz mindenki,
Óh csak az boldogtalan!

Darmay Viktor.

Darmay Viktorról.

Öszinte baráti fájdalommal írom e sorokat. Nem tudom, könnyezzek-e, vagy átkot szórjak a kegyetlen sorsra, mely oly igaztalan és kegyetlen. Miért van az, hogy annyi érdemtelenlét élni hagy s azokat, kikre sok-

*) A napokban hirtelen elhunyt költő s munkatársunk hattyudala, melyet a „Vasárnapi Ujság“ legutóbbi számából vettünk át.
Szerk.

nak, nagyon soknak, talán egy hazának szüksége lett volna, irgalmatlanul, hirtelen kitörli az élők sorából? Miért engedi hát születni is őket, ha aztán nem kiméli életüket? Miért ad észet, szabad szellemet és nagyra-törő lelket, ha azt a kiforrás végén, a hatás és teremtés kezdetén porba dönti? Talán irigyli őket? Szegény vergődő halandók! Lássátok, titeket irigyel a sors, e leghatalmasabb ur fél hatalmatoktól!

A mult őszzsel egy feledhetlen hetem volt; magas, szilárd tartásu, szőke bozontos ismerős látogatott meg: D a r m a y Viktor. Olyan odaadással zártam keblemre, aminővel csak rég nem látott édes testvérek zárhatják egymást a viszontlátás boldog örömeiben. — Férfias, határozott tekintetéből fájdalmas sugarak löveltek reám: a hosszú, kinteljes szenvedések megtört, bágyadt sugarai. Arczán a világgal meghasonlott kedély, a sokat lángolt, de el nem égett szív szomorú világa borongott; olyan volt az, mint a nagy viharok után tisztulni kezdő égbolt, melyen a széttépett föllegek szintelen foszlányai megható egyformaságban tömörülnek és foszognak...

— Mi bajod Viktor? — kérdém.

— Magam sem tudom — felelé; — de egy idő óta makacs szívtágulás bánt. Az orvosok nem annak mondták, de én nem hiszek nekik; különben is kevés emberben van bizalmam; megtanított a sors a bizalmatlanságra. Oh, barátom, te nagyon boldog vagy!

— Ne hidd — mondám — a mi boldogságunk csupán a más szemében az...

Láttam, hogy minél tovább haladunk az elméledésben, ő annál levertébb s kedélytelenebb.

Áttértünk aztán az irodalomra. Itt már hevesebb volt, de hevesége csakhamar a kedélyességre ment át s élcelve beszélt kritikásairól, elégületlenséggel s néhol elfogultsággal az újabb nemzedék néhány tagjáról, el-lenségeiről s barátairól, mely utóbbiak közül különösen az ifju lelkü agg Szemeréről s a pajzán Szabó Bandiről (Endre) csevegett legtöbb melegséggel. Különösen fájt neki, hogy a kritika nem méltányolta ama hangot, — melyben szabadszelleme, republicanus dalait írni szokta. A ma élő költők között legtöbbször becsülte Szemere Miklóst, ki az irodalomba is bevezette s ki sohasem szünt meg atyai támogatásával őt gyámolítani s ki különben is szabadságimádó lelkének leginkább rokona.

Költeményeiről nem igen szeretett beszélni, de egyes töredékeket készülűfélben levő darabjaiból annál örömeztébb szavalt el előttem. Lelkében a forradalmi költemények egész lávája forrongott; lelkesen figyelemzetett későbbi terveire és föllépéseire. Ha a beszédben kifáradt, pipára gyujtott (e nélkül nem tudott dolgozni), leült és irt; a „Déliab“ akkori számát ketten csaptuk össze. Beszélt az „Újabb költők albumá“-ról, egy új lapról, melyet Pesten megindítandó lesz stb. — Nehány nap mulva megszorítá kezemet, megcsókolt s elment... mindörökre...

Pesten kevés ideig volt; az orvosok hazaküldék Kozmára (Zemplén megye) — mint ír — üdülés vé-

gett. Az öreg Szemere már akkor megmondá, hogy a tavaszt nem éri el. E nyilatkozatra megdöbentem és sürűbben küldém leveleimet, hogy legalább perczekre elvonjam figyelmét a betegségről aggodalomtól s a halál gondolatától. Mihelyt jobban érzé magát, irt orvosos határozott tiltakozása daczára is. Utóbb (február 28-áról) így kezdi levelét: „Kedves Jankóm! Valamivel jobban lévén... irok verseidről.“ S irt hosszan, négy levelet sürűn, tele a valódi, hizelgés nélküli barátság őszinte, helyeslő vagy roszaló szavaival; éles bonczolással, egész odaadással igyekezett kijelölni az irányt, melyen tölem valaha sikert remélt. „Most pedig — folytatá — bevégzem, mert különben is fáradt vagyok és nekem még árt az ellankadás. Miattad irtam csak ily sokat“... stb.

Megtört lelke minden lemondás daczára is hitt az igaz jövődében, mely kénytelen megadni azt, mit a jelen elismerni vonakodik, „az idő — írja — igaz s ledönti, ami nem az.“

Legutóbbi (márcz. 25-én kelt) levelében még hosszabban irt irodalmi ügyekről; különösen haragszik a filiszterekre s jóízű tréfával dorongolja őket; többi közt így ír: „S ilyen ember van legtöbb az irodalomban, aki voltaképen nem akar igaz író lenni, csak azt akarja, hogy őt a körűlte mozgó kisebb-nagyobb társadalom irónak, jeles szellemi tekintélynek s tudja az ördög mi-nek tartsa? Tartatni valaminek oh ez édes szirup, amelyet az irodalmi legénykéek oly élvezettel szopogatnak, sőt, ha kell, szívesen; s ha már megszokták édességét, szívesen bele is vesztenek és vesznek...“

Különösen kértem, hogy egészségéről, illetőleg bajáról körűlményesen írjon; irt is a 25-iki levélben (tehát halála előtt három nappal:) „Bajomról mit írjak? Tüdőhurut, gyomorhurut, szívtágulás. Már kissé jobban vagyok. Oh csak tavasz lenne már! Ami azt illeti, hogy mielőbb fölkereshesselek, biz, az jó volna; én Debreczenben igen jól éreztem magam. De hát ki tudja, mit hoz a jövő? Talán még én is leszek egészséges ember? De végzem, ölel szerető barátod Viktor. u. i. Irj, irj, irj!“

Irtam is, de már e levelem a sirban találta; megdöbbenve tekinték 31-én a lapra, mely halálát s temetését jelenté a 27 éves nagyreményű s már általán ismert költőnek, a szeretett barátnak. Valamennyi lap, mely életében oly keveset törődött vele, a legmélyebb részvétellel regisztrálja a leverő hirt; czifra, sallangos szavakban adott kifejezést ama elismerésnek, melyet a szegény költőtől életében megvont. Ilyen az igazak jutalma a földön. De miért beszélnek sokat? — A mély fájdalom még azt a zokogást is elfojtja, mely kitörni igyekszik tépett kebelemből; aztán vigasztalást ugysem találék az elröppenő szavakban. — Szívemhez szorítom, könnyeimmel áztatom kedves leveleit, legyen elég ez a szomorú vigasztalás... többet ugysem kaphatok!...

Dengi János.

Szülőföldemen.

Tizennyolez éve, hogy elszakadtam onnét. Valami ismeretlen érzés unszolt, hogy keressen föl még egyszer.

Szomoru vidék az nekem nagyon. Csak halottjaim vannak és haragosaim. Mit keressen én közöttük?

Mégis elmentem megnézni még egyszer. Szép nyári reggelen ültem a gőzhajóra, mely sebes zakatolással hasította a fodros Dunát, változatos panorámáját tárva elém a bérczeknek jobb — s a végtelen rónának balfelől. Messze lenn, délfele szálltam partra. Tolna megye egyik városkájában kocsira ülve, elmentem arra az istenáldotta vidékre, ahol hegy, hegy hátán bosszantja az utast, s szabad kilátást nem engedne egy világrért.

Nem szeretem a hegyes vidékeket. Nyílt legyen a tájék és egyenes, mint az én lelkem. Ne rejtsen előlem semmit. Szeretem az őszinte rónát, a nyílt végtelent s valami nyomasztó befolyása van rám a girbe-gurba hegyes vidéknek.

Pedig az én szülőföldem ugyancsak görbe egy tájék. Azért nem tudtam vele megbarátkozni sohasem. Hosszan kanyargó hegyláncz „S“ betű alaku völgyet kerít be, melynek fenekén zavaros patak fut; rozzant hidakkal nyergelt partjain fűzfa búsul és bojtortján. Liba gágog benne és csorda bömböl, a falu maga a patak két partján épült, kietlen, mogorva, barátságtalan, — német.

A partok mentét elhagyva felkapaszkodtam a hegy gerinczére. Onnét szabadabb kilátás nyílt a másik völgybe, hol az elszélesült mezőn mocsárrá lapul a patak, s a hegy lábát magas nyárfák övezik, melyek közül fehér ház integet felém, — az én szülőházam.

A kálvária hegyén álltam meg, s lenéztem a puszta völgyre, mely, egyik faluból úgy, mint a másiktól, mindakettőnek határát képezi. A határválasztót köztök a patak repraesentálja, mely lejjebb megint a mederbe szorul, hogy egy malmot hajtson, mely egyszerre két falu határában áll, magányos völgy közepén. Ez a malom az én születésem háza.

Zizegő bogarak repkedték körül a kálvária

keresztjeit. — A veres lator olyan ijesztőleg nézett rám, mintha csak gyermekkorom emléke volna. Bizony az én gyermekkorom is ilyen arccal ijeszthet, ha rá gondolok.

Eszembe jutnak a szomoru mesék az én bölcsőmről s az apám koporsójáról, melyek egymás mellett állottak. Két hajó, egyik megtér az élet tengeréről a sir kikötőjébe, a másik indul a létviharába, s a két hajó, bölcső és koporsó, köszöntik egymást a nagy találkozón. Egyikben az apa — másokban a fiu.

Egy dal maradt meg emlékezetemben egész gyermekkoromból, mindig fülemben cseng, ha rá gondolok. Most is, amint a megfeszített Krisztus keresztje alól, a kálváriáról, letekintettem szülőházamra, mintha megelevenült volna a tájék; távoli szomoru harangszót hozott felém a szellő, hogy nevelje komorságomat, — szomoru temetési menet vonul ki a szűk udvarról, hosszú kanyarullattal indul fel a hegynek, a távol, elhagyatott hegyoldali temető felé; fülemben cseng az a gondolatomból hangzó ének:

„Circumderunt me genitus mortis
Et dolores inferni.
Circumderunt me...“

Ugy van... Körülvettek engem a halál tompa hörgései, s a kárhozat kinja... Körülöttem zszogtak annyiszor, — mióta azt a kis házat elhagytam...

Üldöztek bennünket gyermekkorom óta s én, amint anyámat sirni láttam, — sirtam vele, nem tudva miért? Mielőtt tudtam volna: mi a fájdalom? már uralkodott lelkemen...

Követtem a temetési menetet, s felmentem utána a hegyoldali kis temetőbe. — Ott pihentek azok, akik engem most szeretnének, mikor annyian gyűlölnék. Mennyi szeretet van eltemetve e hantok alatt!

Apám sirján meghajlott a kereszt, bedől a kerítés, beomlott a domb, felverte a gaz, csak a kereszt talapzatát képező sziklán teng még a repkény, melyet anyám ültetett, s eltakarja a siriratot.

Félrehajtottam az emlékezet s a sirok növényét s elolvastam a siriratot még egyszer:

„Hier ruht er in der Verwesung Schoos
Früh zu schlummern war sein Loos.
Nach langen, schmerzenvollen Leiden
Entschlummert er zu ew'gen Freuden...“

Lábai mellett kis testvéreim aluszszaák a böl-
csöben elhagyott, sirban folytatott álmot. A jó Is-
ten elengedte nekik a bölcső és sir közötti fájdal-
mas utat, — megkimélte őket az élet tövisétől s
megengedte őket halni, alig hogy születtek.

Nekem kellett helyettük is áttörni e tö-
viseken.

Kedves kis halottjaim! ha én egyszer majd
megtérek erről a tövises utról oda, ahol ti vártok
engem: megismertek-e vajjon? tudjátok e, hogy
adósaim vagytok, vonzalommal, testvéri szeretet-
tel, amit ti énnekem idelelni nem róhattatok? —
Megőriztél-e számomra ezt a szent lángot, hogy
azzal világítsatok az én lelkemnek a tulvilég nagy
éjszakájában?...

Visszatértem. Messziről intett felém a kalvá-
ria három keresztje... mögöttem zsongott a te-
metési ének:

„In paradiso deducant te angeli
Et cum Lazaro...“

Ez az én életem képe, édes szülőföldem...
haladni a kalvaria s temető között, — emlékezni és
küzdeni:

„Cum Lazaro, quondam paupere...“

Be szomorú is ez az én szülőföldem!

Dr. Váradi Antal.*)

Rege a Garancs-tóról.

A mint az utas a magyar főváros egyik végpont-
járól Ó-Budáról kiindulva, a Vörösvár és Pilis-Csabára
vezető országuton Pilis-Csabáról Tinnye fele tér,
a két helység között, az ut baloldalán a részint
tölgyerdőkkel koronázott, részint pedig kopáran emel-
kedő hegyek által alkotott egyik völgykatlanban,
nehány száz négyszögölnyi tavaeskára talál, mely-
nek széle köröskörül susogó náddal van benöve, a köze-
pén levő tisztáson pedig barna szárcsák uszkálgnak
lomhán, vagy egy-egy vizityuk szalad keresztül gyors
iramléptekkel. Hogy mikép került ide a szemfárasztó
alföldi síkság nádasaira emlékeztető kis tó, — követke-
zőleg beszéli a rege:

Garancs nevű ifju pásztor a hegyek közt legeltette
nyáját; s ha a magas Pilis, a nagy Somló vagy a Vörös-
hegy oldalában, csendes holdvilágos estéken megrikatta
jávör tilinkóját, siró hangjára megnémult az erdők csa-

*) Ugyanaz, ki közelebb az akadémiai Teleki pályázaton
100 aranyat nyert egy szomorujátékával, a „Tamorá“-val.

S z e r k.

logánya s halkabb morajjal csevegett medreiben a kis
ezüst patak. A tilinkó bus csengésű majd játszian enyelgő
hangjai odacsalták a pásztorhoz a hegyek tündérét is.
A pásztor ifju, szép volt; nagy és sötét szemében élénk
tűz ragyogott, napbarnított arczán egészséges pir öm-
lött el s hollósötét haja tömött csigákban omlott vállaira.
A tündérnő beleszeretett a szép ifjuba s elcsattantotta
ajakán az első szerelmi csókot. Ez időtől fogva kövérebb
mezőben legelészett a szép pásztor nyája, szivreható-
ban zokogott jávor furulyája, mert a tündérnő kebelére
dőlvé, a boldogság mézétől megédesült ajakkal csalta
ki abból szebbnél szebb dalait. De a szerelmi boldogság-
nak nemsokára végeszakadt; egy zivatar alkalmával le-
csapott a villám s kioltotta az ifju életét. A hegyek tün-
déré hiába figyelte és várta, hogy mikor kapja el s mikor
hozza füleihez a furulya hangjának egy-egy töredékét
az esteli szellő, nem hallhatta azt meg. A tündérnő azt
hitte, hogy kedvese mély álomba merült valahol egy
árnyas bokor alján, vagy a mi szörnyűség... hűtelen
lett hozzá... utána indult hogy fölkeresi; a vígan
legelésző báránycsok nyájára csakhamar ráakadt, de
kedvesét nem találta sehol. Végteére azonban sok kere-
sés után azt is megtalálta; mély völgy alján pihent élet-
telen teste. Fájdalomtelt szívvvel borult le keblére, s
forró csók záporban fűrésztötte arczát, melyről az élet-
nek viruló rózsáit kiméltelen kézzel letépte a halál.
Merőn reá szegzé bűvös tekintetét, hogy szemsugarival
ismét fölélesztesse szive hamvadtt tűzét, de nem használt
semmit.

Hiába halmozta forró csókkal ajkát, hiába dobo-
gott hült keblén kebele, az ajk néma maradt, a szív
nem dobbant meg, kedvese halva volt. Majd záporként
hulltak a tündérleánynak szeméből a könnyek, s bár oly
forrók voltak, hogy égették arczát, de a pásztorifju el-
halványult arczán nem szültek változást, uymtalan
folytak szét. — A mint azonban a zokogó tündérleány
könyei a földre peregnek, minden könnycsepp helyén kis
forrás buggyant fel a földből s belőlük oly bőven bu-
zogott fel a víz, hogy a völgy fenekén csakhamar tó tá-
madt s magába temeté Garancs pásztor testét. Azóta
a tavacska nem apadt el soha, — megvan mai napig is,
„G a r a n c s t ó“ a neve. — Hogy a tündérrel mi tör-
tént tovább? arról hallgat a rege.

* * *

Ma a tópartján dúslombu fák alatt kis fehér
csárda áll, melyben a tikkadt utas szomját csinos barna
menyecske oltja el, jó tinnyei borral, s nem tudja az
ember, hogy melyik az édesebb, melyik a részegítőbb?...
bora-e vagy csókja?....

B.

Giardinetto.

Budapest, april 3.

(B. A.) „Művész hazája széles e világ.“

De koszorus költőnk a — költőnek csak egy hazát ad.
Don Pedró is költő és hazája — Szathmár vár-
megye.

*

Juttat is a „Bolond Istók“-ban egyet-mást Kölcsey szép földjének.

Par exemple a legutóbbi számban.

*

„Felköszönti jó Don Pedró,
Kit szeret Pest, Szathmár, Debrő.“
Pestről szólva: Uj-Pestet, Kis Pestet, vagy Cap-
Pestet tetszik gondolni?

*

A „szamárbecsület“ című épületes természetrajz hazája Nagybánya „regényes, szép vidéke“, s hol a „kocsmában többet emlegetik az Isten nevét“, mint a templomban, az nem más, mint a Nagy-Károly város mellett fekvő Gencs.

— „Hjah, kérem szeretettel...“

De mi is kérjük szeretettel, a genesi ember soha sem szokott „szeretettel“ beszélni; „a debreczeni ember szavajárása a „szeretettel.“ A genesi ember, különben tisztesség esik szólván: nem „szeretettel,“ hanem fütykössel beszél, uti docet a régi követválasztási nóta:

*Bere, Gebe, Gencs,
Isten tőlük ments.*

*

Megjelent az „Uj budapesti napilap“ élénk, változatos tartalommal. Eddig még nincs szini rovatában pokornismns, s ha ez így marad: meg vagyunk elégedve. Kár, hogy regénnyel is kedveskedik az olvasónak a la — „Magyar hirlap“ s mint a német helyi lapok teszik.

*

Reporter-irály, kommentár nélkül.

A „Szolnok-Doboka“ című lapból:

„A közelebbi Szabó Ferencz és Kigyósi Ignác tanárok felolvasása, mind az anyag feldolgozása, mind a szabatos előadás tekintetében a szép számú hallgatóság teljes meglegedésével, — sikerülten folyt le.“

H I R E K

az irodalom, művészet és közművelődés teréről.

— **Liszt Ferencz** april 1-én utazott el a fővárosból Bécsbe, honnan Beyreuthbe megy vejéhez Wagner Richardhoz, azután Weimarba és csak szeptember hó derekán tér vissza Budapestre.

— **Az angol wollwichi** arsenal-akademia hallgatói szigorlatának alkalmából **egy hazánkfia Gerstl Tali**, az University College rendes tanára, is belőn választva a vizsgáló bizottságba. Ez első eset, hogy külföldi nyert ily megtiszteltetést. III. Napoleon fia is ezen akademia növendéke.

— **A nemzeti színházban** april 2-án Schiller „Ármány és Szerelem“ című öt fölvonásos szomorújátékát adták Paulay szép és gondos új fordításában.

— **Az akadémiai 1877-ik Karácsonyi jutalmat** Csiky Gergely nyerte „Ellenállhatatlan“ című vigjátékával.

— **A rigai polytechnicumhoz** a zürichi műtanoda derék ifju növendéke: Asboth Emil hazánk fia a

gépészeti és gépépítési tanársegédi állásra meghívást kapott.

— **A budapesti népszínházban** Nilson asszony és Faure a bécsi olasz stagioneval Faust és Hamlett operákban april 15-én és 17-én lépnek föl. A helyárok oly magasak lesznek mint a tavali Patti-előadás alkalmával.

— **Az Eötvös-émlék**, a szobor törzsrészeinek Bécsben történt öntése alkalmával mintarepedés történt. — csak 1879 évi május havában fog fölállíttatni.

— **Tanulmányok** a szt-írás és tudományok közötti állítólagos eltérésekről“ című munkájára hirdet előfizetést Vetter Antal, szabadságharcunk egyik hős tábornoka. Ára 2 frt. A munka május hó végén jelenik meg. Az előfizetési összeg Tisza Lászlóhoz (Budapest, Sándor-utca, gr. Dégenfeld-ház) küldendők.

— **Földvály István** munkatársunk „költeményei“ Lampel Róbert bizományában megjelentek. Üdvözljük ezen, az ifjabb irodalmi nemzedék egyik jelesb tehetségének csinos kötetbe rendezett költői termékeit. Rövid méltatásukat főtartjuk magunknak. Addig is melegen ajánljuk olvasó közönségünk becses figyelmébe.

— **Figyelmeztetjük** lapunk t. olvasóközönségét, miként Aradi József szorgalmas fiatal munkatársunk „Mariska emléke“ című egy kötetnyi költeményeire vonatkozó előfizetési határ idő april 15-én lejár. Addig tehát okvetlen intézkedni sziveskedjenek a megrendelők, hogy a kiadó a nyomtatandó példányok mennyiségéről tájékozassa magát. Az 1 frtnyi előfizetési ár Tettey Nándor és társa könyvkereskedésébe Budapestre címzendő.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

(K.) Kissé pihentetett kritikusi tollunkat annál nagyobb készséggel és örömmel vesszük fel, mert a kinálkozó alkalom bizonyára nem mindennapi s méltán megérdemli a behatóbb — bár fájdalom, lapunk keretéhez képest mégis kevésbé tüzetes — méltánylást.

Bulyovszky Lilla asszony, ki egyebek közt, művészi hírnevéről, hosszú idő óta, ugy hazaszerte, mint a külföldön is annyira s oly előnyösen ismeretes művészi körutjában városunkat is szerencsétlété, ez ideig három nagyértékű darabban mutatta be tehetségét, alkotási és különösen szavallási képességeit.

„Lecouvreur Adrienne“ Schiller „Stuart Mária“ című jól ismert 5 felvonásos drámája és Wildbrandt „Arria és Messalina“ című hasonlóul 5 felvonásos szomorújátéka voltak ezek.

Jól emlékszünk még azon, mindenesetre honfiai szeretetből eredt, keserűségre, a mely illető köreinket nagy mértékben elfogta, midőn tisztelt vendégművésznőnk, művészi látköre szélesbitése, tehetsége fejlesztése céljából és tán némiképp a drámai művészetnek kedvezőbb égaljt is keresendő: idehagyott bennünket s távol a hazától ragyogtatá tehetségeit s aratá a kiérdemelt babérokot. S ha akkor egyedül a magyar névnek szer-

zett újabb dicsőség és elismerés tudatával vigasztalhatuk magunkat, annál nagyobb lehet örömünk most, a mikor művészi ereje magaslátán újból a mienk lett; a mienk, hogy soha többé el ne váljék tőlünk, hogy apostolokat szerezzen, a szegényünkre és végtelen kárunkra, ugyis parlagon heverő és méltatlan mellőzésben részesülő drámai színészetnek. Mert hogy a milyen nagy volt akkor veszteségünk, ép oly, sőt sok tekintetben nagyobb most nyereségünk: nekünk is szemmel láthatólag s ugyszólván kézzel foghatólag bizonyított.

„Lecouvreur Adrienne,“ „Stuart Mária“ és „Messalina“ három oly szerep, a melyet biztos és fényes sikerrel csak oly művésznő kezelhet, mint Bulyovszky Lilla. A női méltóság, a királynői fenség és a hatalomérzet oly mesteri megtestesítést nyertek kezei között, hogy őt látva, gyakorta feledtük a helyet, feledtük a körülményeket és elragadtatni hagytuk magunkat, — majd az Angolország rideg légkörében élő fejedelmi alaknak, majd a római birodalom hatalmas kényurnőjének színe elé. S ha volt valami, ami ilyenkor legalább pillanatokra kiragadott illúzióink csábköréből, az azon — legyünk őszinték, amint igazságosak — idegenszerű hangsúlyozás és a tulerős, néhol roszul ható pathos vala, a melyek művésznőnknek egyedüli és ismerve a körülményeket, teljesen megérthető hibáit képezik. — Igaz ugyan, hogy a keret sem volt mindig megfelelő, amennyiben a többi szereplők közül csak egyesek: Temesváryné, Vezéri, Toldy, Tiszai és Lovászi állták meg mindig helyöket, — de az ebbeli hiány, ha mindjárt az előadás értékére csökkentőleg hatott is, ránk nézve bőven kárpótoltatott a főszereplőnek kitűnő működése által. Szóval: csak elismerésünket fejezhetjük ki művészeire iránt s köszönetünket az eddig is nyújtott műveléért.

Eddigi megállapodás szerint még csak a „Veszedelemes nagynéne“ című vigjátékban lehetne ugyan alkalmunk benne gyönyörködni, de van némi remény, hogy tőle „Debraht“ és az általa fordított „Kaméliás hölgy“-et is látni fogjuk s vele legkitűnőbb alakításai egyikét.

NYILATKOZAT.

Miután a „Debreczen“-nél halmaz teendőim nem engednek elegendő időt arra, hogy egy különálló hetilapnak szerkesztésében is résztvegyek, annál fogva a „Polgártárs“ társadalmi lap szerkesztésétől mai napon visszaléptem szerkesztő társammal egyetemben. Mit is azon megjegyzéssel hozok a t. közönség, s a „Polgártárs“ azon t. előfizetőinek tudomására, kiknek előfizetése f. évi június végén jár le, hogy az ideig a „Polgártárs“ helyett kárpótlásul a „Déliabáb“ helyben megjelenő szépirodalmi lapot fogják kapni.

Debreczen 1878, april 5.

Grünwald József
a „Polgártárs“ volt szerkesztője
és kiadója.

A „Polgártárs“ helyben megjelent társadalmi hetilap a fönti nyilatkozatnál fogva tehát mult hó végével beszüntetve lett.

Ezekután azon tisztelt előfizetőit a „Polgártárs“-nak kik az april—júniusi évnegyedre előfizetési pénzeiket már beküldték, azonban a „Déliabáb“ szintén helyben megjelenő hetilapnak eddigelé nem előfizetői még, a „Déliabáb“ kiadóhivatala vállalta magára lapjával kárpótolni.

A „Polgártárs“ azon többi t. előfizetőinek, kik a f. évnegyedre még nem küldték be előfizetési pénzeiket, a „Polgártárs“ kiadóhivatalához, a „Déliabáb“ kiadóhivatala szintén megküldendi ugyan lapja f. évnegyedi első számát, azonban egyszersmind fölkéri őket, miszerént legalább egy hét lefolyása alatt kötelezőleg nyilatkozni szíveskedjenek, — nevezetesen a vidékiek postán — arra nézve, vajjon ezentul a megszünt „Polgártárs“ helyett hajlandók-e a „Déliabáb“-ra tovább előfizetni vagy sem?!

Debreczen, 1878. april 5.

A „Déliabáb“ kiadóhivatala.

Nyugaton és keleten

Jelige: Szellő sincsen, de zúg...
Felhő sincsen, de bűg
S villámlik messziről.
A r a n y.

Gr. Ignatieff tábornoknak, a keleti kérdés nagy bogozójának nem sikerült Bécsben czinkostársat találnia. A san-stefanoi szerződés merénylet Európa ellen, merénylet a Nyugat és Kelet ellen. Oroszország Uj-Bolgárország létrehozása által, mely három tengerre dőlt volna, Európa és Ázsia közé akarta magát ékelni tengeren is, mint tette azt szárazon. Azon fölül a Balkán félszigeten a szláv elemet az értelmesebb és jogositottabb görög elem helyébe vezérnépül akarta föltolni. Egy orosz befolyás alatt, orosz alkotmány és közigazgatással bíró Uj-Bolgárország könnyen alá áshatja a mi birodalmunk déli alapját is. Ehhez saját külügyérünk gr. Andrassy Gyula természetesen segédkezet nem nyujthatott. Oroszország igen jól tudja, hogy mi Európa akarata a Balkán-félsziget viszonyaira vonatkozólag, azonban ezt ignorálja és saját akaratát, mely a san-stefanoi szerződésben birja kifejezését, — szegzi ellenébe. Anglia félti Ázsiában keletindiai gyarmatbirtokait, melyekre Oroszország áhitozik és félti az ahoz vezető tengeri utját, a Szuez csatornát. — És azért Anglia új külügyére, marquis of Salisbury egy, Anglia külföldi követihez intézett körsürgönyében erélyesen tiltakozik az ellen, hogy Oroszország vonakodik a san-stefanoi szerződést egész terjedelmében jóváhagyás végett Európa congressusi ítélőszéke elé beterjeszteni; Anglia királynője pedig nagyobb nyomatékkal elrendelte az angol hadsereg tartalékának (130—140,000 ember) behívását. Mi is készen tartjuk vérünket és pénzünket igazságos érdekeink megvédésére.

Oroszország ily viszonyok között, tudván, hogy egy európai congressus egyetlen tollvonással megsemmisítette volna a san-stefanoi szerződést — szintén fegyverrel készül azt megvédeni. — E végre orosz csapatok özönlenek Konstantinápoly és Gallipoli felé. Az orosz seregek birtokában levő Balkán félszigeti fontos helyek megerősítetnek és az Al-Dunánál seregösszpontosulás megy végbe. Állunk eléje!

K Ü L F Ö L D.

— **A porta görög** tartományaiban márczius 27-én 8000 török 2000 fölkelőt megvert és Makrivicza felé szorított, hol nagy vérengzés ment végbe. — **Az oroszok** fölfüggesztették a török foglyok kicserélését. — **Az oroszok** a Balkán félszigeten nagyban erősítik állásaikat. Mindenféle erődítményeket jó karba hoznak, a Dunához csapatokat vonnak és Sofiát védképessé teszik. — **Az angolok** Málta sziget fővárosába La Valettába, nagy mennyiségű élelmi- és hadiszert szállítanak. — **Izabella** spanyol exkirálynő több milliányi értékű ékszereit Párisban el fogja árvereltetni, mert állítólag többé nem viseli.

FŐVÁROSI HIREK.

— **A belga királynő** fővárosunkba érkezend, hogy jelen legyen leánya, Coburg Louise hgnó lebetegedésénél. — **A párisi világtárlaton** a Posner cég is szépen lesz képviselve. Trefort miniszter tegnapelőtt szemléltette meg a kiállítandó tárgyakat. — **A zálogházban** márczius hóban összesen 34,777 értékes drb. tárgy zálogosított el 246,878 frtért. — **Az első budapesti önszegélyző-egylet** elnökévé: Maerle Márk, alelnökévé Keményffy, pénztárnokul: Kohn Károly és ellenőrül: Jaulus Berthold választott. — **Graef altábornagy**, honvéd főparancsnok tegnapelőtt kezdte meg idei szemleutazását.

VIDÉKI HIREK.

— **Nagyváradon** a kiállítási ügy szépen halad előre, a Des Echerolles-Kruspér család más tárgyakon kívül a szövet ipar kiváló termékeit, a káptalan brüsseli csipkéket és még számosan fognak tárgyakat kiállítani. — **Nagyvárad** város tisztii főügyészét Molnár Ferenczet tegnap temették nagy részvét mellett. — **Nagyvárad** városánál két irnoki állomás lesz választás utján betöltendő. Jelentkezés f. hó 8-ig. — **Székesfehérvárott** országos kiállítás lesz, melyet a kormány úgy mint a szegedit, 2000 frttal fogja segíteni. — **Kaposvárott** Soldosnét nagy ovatiókkal fogadták, tisztelői egy értékes karpereczet nyujtottak át neki. — **Soldosnét** nem Luisenak hanem a föltalált keresztlevele szerént tulajdonképen Ludovicának hívják, mintha az nem egy, és ugyanazon név volna.

HELYI TÁROGATÓ.

— **Bulyovszkyné Lilla** asszony jutalomjátéka holnap lesz. Mosenthal híres drámáját a „Deborah“t fogják adni; hétfőn pedig búcsúföllépteül adatik: „A kaméliás hölgy.“ Figyelmeztetjük a kinálkozó műélvekre városunk t. közönségét.

— **Színházi hírek.** A színház ma zárva van. Készülnek a „Kisasszony feleségem“ operettere. Vasárnap pedig új vendéghez lesz szerencsénk t. i. Bokody Antalhoz, ki a „Tolonecz“-ban fog föllépni.

— **Kórházi gondnokul** R. Nagy Károly lön megválasztva.

— **A nagyváradai régészeti és ipartörténeti kiállítás**on főiskolánkat Kovács János tanár fogja képviselni.

— **Böszörményi Kálmán** által kiadott „A világ minden államának postaügye“ czimű munkájáról, még a szakemberek, stalistikusok is széltében nagy elismeréssel szólnak.

— **Remmerth Mártha** legközelebb hangverse-nyezni fog nálunk.

— **Ifj. Lengyel Imre** törvényszéki joggyakor-
nokot az igazságügyminiszter az ó-becsei járásbíró-ság-
hoz jegyzővé kinevezte.

— **Gr. Dessewffy Aurél**, az orsz. lótenyészbi-
zottság elnöke, tegnapelőtt megszemlélte a lóvásártér
rendezési munkálatait és ugyancsak tegnapelőtt távo-
zott városunkból.

— **Gróf Csáky Kálmán**, őrnagy, helybeli honvéd
huszár ténparancsnok most Gyulán, Békés megyében
tart szemlét. Mára vagy holnapra várják vissza.

— **Salzman** jó hírű bazárépületi férfi-divat üz-
letének párját a piacz-utczán nyitja meg. Ajánjuk diszes
czikkeit és jutányos árait a férfi világ megérdemelt
figyelmébe.

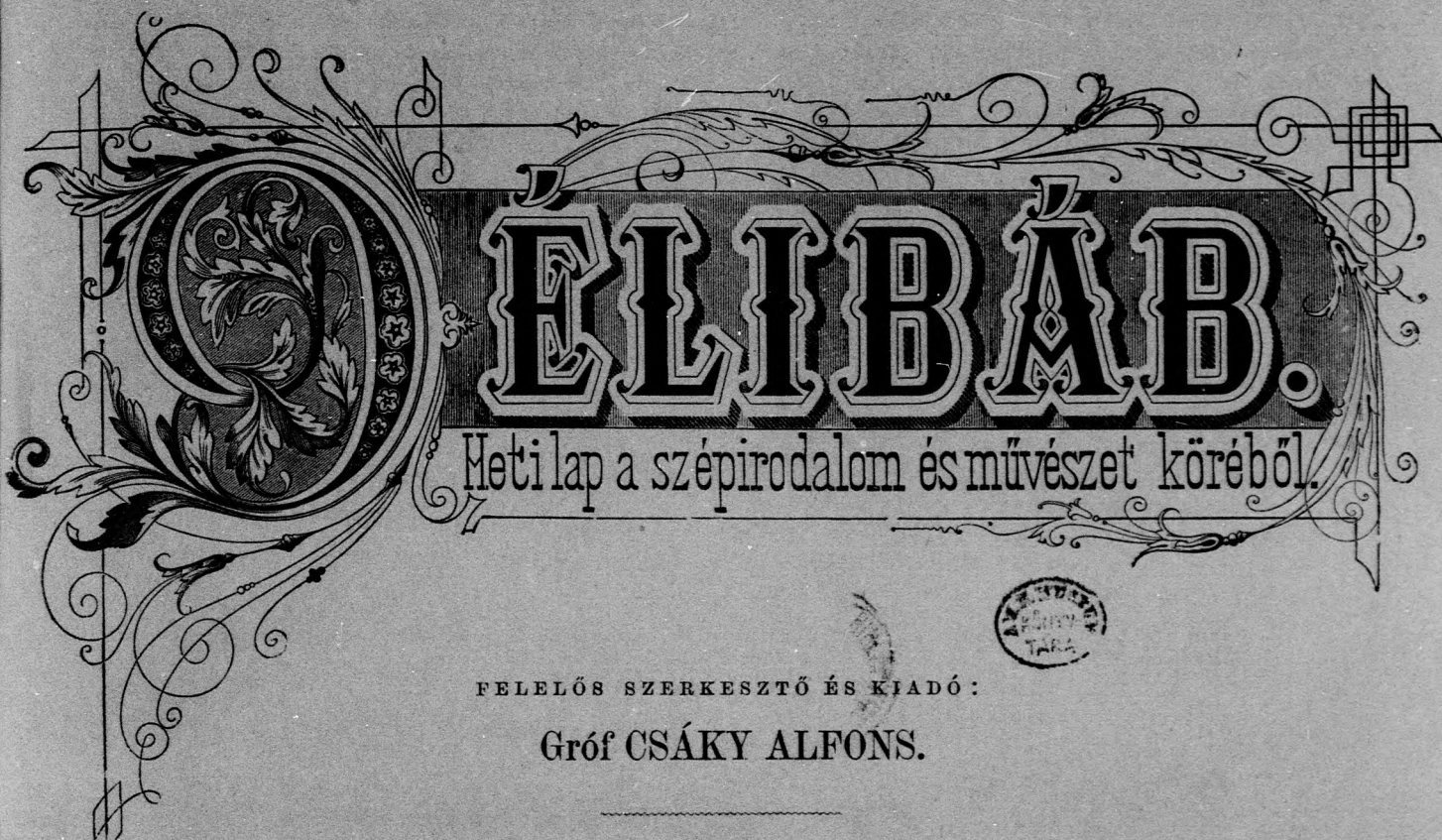
— **A kis templom** körüli bazár épület környékén
gázkandelaberek fognak fölláttatni. Már a télen kel-
lett volna megtörténnie!

— **A nőegylet** 1877-diki vagyongyarapodása
1765 frt. 76 kr-ra rug.

— **Molnár Ferencz** Nagyvárad elhunyt érdemes
tisztii főügyészét, városunkban is gyászolja egy fia t. i.
Molnár Ákos, a helyben állomásozó honvéd huszár
ezred egyik derék főhadnagya.

TARTALOM: 1. Olvasóinkhoz! 2. Extase. (költ.)
E n d r ő d i Sándor. 3. Megnyert fogadás (rajz) B a l á z s
Sándortól. 4. Phoebos vagy Apollo. P r o p p e r N. János
5. Margit. S o m l ó Sándor. 6. Alfréd orvossága. (Beszély.)
7. Darmay emlékének. D e n g i János. 8. Tárca: Szülőfö-
ldem. D r. Vá r a d i Antal. 9. Giardinetto. (B. A.) 10. Irodalmi
és művészeti hírek. 11. Debreczeni színház. 12. Nyilatkozat.
13. Nyugaton és keleten. 14. Külföld. 15. Fővárosi hírek.
16. Vidéki hírek. 17. Helyi tárogató.

BORITÉK: Heti naptár. Sakkalány. Szórej-
vény. Helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes.
Tréfák és adomák. Kiadói üzenet. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	6	frt.
Fél évre	3	frt.
Negyed évre	1	frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utcza 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLEB hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1878.

HETI NAPTÁR.

Aprilis.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-oros naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD	
					kél. ó. p.	nyug. ó. p.	kél. ó. p.	nyug. ó. p.
6 Szomb.	Czelesztin püsp.	Ireneus	25 Gyüm. olt. b. a.	3 Sab. Zaszr.	5 30	6 36	6 26	11 4
7 Vasár.	F 5 Fekete vas.	F 5 Judica	26 A 4 Gábor	4 Manaszszes	5 29	6 37	7 3	regg
8 Hétfő	Dénes	Dénes	20 Matrina	5	5 27	6 38	7 50	0 8
9 Kedd	Dömötör Sebesty.	Hugó	28 Hilarium	6	5 25	6 39	8 51	1 5
10 Szerda	Ezechiél prófeta	Dániel	29 Márk püspök	7	5 23	6 40	10 31	50
11 Csütör.	Leo pápa	Arszlán	30 Klimaki Ján.	8 Mózes	5 21	6 42	11 22	2 27
12 Péntek.	Fájdalmas szüz	Gyula	31 Ipacs	9 Nabukodon	5 20	6 43	este	2 55

SAKKTALÁNY.

Kunczl Klemitől.

ezi	a	kát	kát	ros			Bar	meg	bi	ter	ba
Shall	Meg	pi	kép	is	—		oly	hej	ne	rám	töb
lott	pi	hér	aja	nya	ha	let	ak	mint	áld	bám	Is
fe	gat	esó	hog	ze	kor	is	csak	Ak	gon	a	ha
kolja	szál	szin	Gyongy	ő	kis	mis	bo	De	S	kor	hű
		ja	ten	tő	gő	ha	szi	dol	ke		
		el	hó	mit	ré	kor	a	kat.	meg		
ha	li	meg	vé	ren	tő	ve	met	be	hog	so	ja
nyug	ben	a	do	a	ge	lén	rem	jó	A	e	ha
öle	is	meg	lő	pi	re	tat	en	dol	ő	áld	oly
Ha	szik	Tő	pül	bog			én	te	is	sze	rám
lem	Meg	asz	hen	átal			Gon	ret	mint	rá	ten

SZÓREJTVÉNY.

Vilmától.

Nagyon ritka madár vagyok

Én, ezen a világon!

Ha itt vagy ott megakadok,

Nem maradok egy ágon!

Természetem nem időzni,

Sok ideig seholsen;

Gyorsan tűnök, szállok tova,

Utam másfelé veszem.

Azért én csak mind nevetem,

Ki azt hiszi magában;

Hogy ő bir, ismer egészen,

Igen! — de csak álmában!

Megfejtési határidő ápril hó 19-ke.

A „Délibáb“ 12-ik számában közlött sakktalány értelme a következő:

Emléklapra.

Ha akarsz sem tudsz feledni

Én sem tudlak tégedet,

Örökre viseli szívem,

A te szép emlékedet.

Csak ha összetöröd szívem,

Akkor feledhetnék el,

Akkor emlékeddel együtt

Hal meg ez a hű kebel!

A számrejtvény pedig: „Naptól virit, naptól hervad a rózsza.“ Helyesen következő t. előfizetőink fejtették meg:

Kunczl Klemmi, Győry Zsuzsika, Rippely Ede, Hochstätter Irma, Buday Vilma, Nemes Ilonka, Márton

Berta, Kálnoki Matild, Erdésy Jozefa, Peterdy András, Püspöki Zoltán, Tóth Katinka, Fenyves Aranka, Böhm Szerafin, Kövesdy Mariska, Weisz Nina, Hevessy Géza, Vass Flóra, Kovács Erzsike, Putnoky Ilona, Hegyesy Etel, Varga Zoltán, Joó Lajos, Hársfalvy Károly, Kiss Erzsike, Kalász Guszti, Halasy Jolán, Feszt Ernő, Fekete József, Karász Jenő, Német Berta, Körösy Katalin, Markovics Róza, Herczeg Klára, Vörös Sándor, Lehoczky Biri, Nagy István.

A szerkesztő üzenetei.

Felkérem azon fővárosi, helybeli és vidéki tisztelt szerkesztőségeket, — kik a „Délibáb“-bal csereviszonyban állanak, vagy állani kívánnak, hogy ezentul az illető lapokat, vagy nevemre, vagy egyszerűen a „Délibáb“ szerkesztőségének címelve küldeni sziveskedjenek.

Sándor K. Marosvásárhelyt. — A kivánt számokat megküldtem. A volt szerkesztő által közlésre elfogadottakat már besoroztam.

Balázs S. Budapest. Köszönettel vettem s meg is kezdtem.

A. J. Budapest. A „Veres Jélá“-t vettük; kívánságát szívesen teljesítettük.

P. J. Lőcsén. Még „Molière és neje“ végét nem olvastam, nem ítélnék felette. Vegyések és adomákkal elvagyok látva. Azon vidékről levelezést szívesen veszek, — azonban t. példányt azért még nem adhatok.

Cs. J. egyetemi hallgató urnak Budapesten. Jobb lesz csak hallgatni, mint rosz verseket írni.

D. Gyula. Budapesten. A kis gyermek járnai fog nem sokára.

S. C. D. Budapesten. Az ön által küldöttek is jönni fognak némi igazítással.

Sz. S. K. Szabadkán. Ajánlatát szívesen vettük. Valogatva adni fogjuk.

Marquis Jean D'or. Arad. Köszönöm, ígéretére számítok, a kivánt számot utnak indítottam.

Mirza. Helyben. Várok, míg öntől jobbat kapok.

Izai Viktor. Ungvárt. Álnév alatt küldötteket figyelembe sem veszek. A szerkesztő irányában annak nincs értelme.

Gr. V. S. Felső-Dabason. Reményem, lesz szerencsém; a körlevelemet megkapta? Levelet e napokban írok.

V. S. Szathmártt. Az ön verseiben sem eszme, sem érzés, sem hangulat, csak rosz rimek vannak!

K. L. urnak Kassán. Önnek mit vétettem, hogy mindjárt első intrádára hat rosz verssel állit be hozzám, ha csak nem azt, hogy mint ön mondja, mert: földije vagyok.

K. J. Budapesten. A török lyrát fölhasználjuk. — Az értekezést elvárom.

Vegyes.

(s) **A jó férjéről.** A három próbás, kifogástalan jó férj hétköznap is elviszi nejét sétálni és korántsem ijed meg, ha véletlenül egy divatkereskedés elé kerülnek, sőt van „apró pénz“ is, ha netán feleségének szüksége volna rá. A czélzásokat minden vonakodás nélkül rögtön megérti és azonnal megveszi, amivel nejének szeme kaczerkodik. Teljesen rendén valónak találja, hogy két esernyőt és egy nagy csomagot czipeljen hona alatt, ha t. i. szeretett hitestársa kéri, ha pedig omnibuszban ülnek, a legvásottabb kis kölyköt guboritja ölébe, aki összepiszkolja és rugdossa ruháját. A bakra ül, ha a kocsi tele van és ha felesége nem türi a meleget. Otthon Miss Braddontól olvas regényeket neje ágya mellett, míg az alszik vagy ringatja a bölcsőt, hogy felesége édesdeden szenderegessen. Ha egy köncseppet lát a drága nő szempilláin, selyem ruhával vagy bársony köpenyvel szárítja fel, vagy kocsizni viszi a ligetbe. Ha ingombja hiányzik maga varrja fel. Nem dohányzik, ha neje nem szereti a füstöt. Nem kérdezi, mire ment el a sok pénz oly hamar és nem fakgatózik, ha a pontos asszony beszámolni nem tud. Legfőlebb ebéd után annyit mond: Köszönöm a jó ebédet.

Feleségét minden évben fürdőre küldi, maga pedig hon eszi a maradék sajtot és nyeli a száraz kortyot. Minden évben menyegzőjük és boldogságuk emlékére meglepi feleségét valami ékszerrel, melynek fejében az asszony édesden (?) pillant rá!! Ilyen a kifogástalan jó férj! Szeretik olvasónőim?

(s) **A koszoruk feltalálása.** A régi írók egész szenvedélylyel vitáztak a felett, hogy ki volt a koszoru első feltalálója, míg a pogány írók a koszorukat a mythologia első alakjaitól származtatták, a keresztények siettek Ádám őszünknek biztosítani a dicsőséget, ki szerintök zöldelő galylyal övezé körül az ur által elvezetett Éva hálántékait. A görög nép korán kifejtett társas élete kölcsönzé a koszoruknak első jelentőségüket s a korona (koszoru) elnevezés a görögöktől származik. A görögöknél alig volt nevezetesebb ténykedés, melyet vidám lakoma meg nem előzött, vagy nem követett volna. Ily alkalmakkor a vendégek hálántékait koszoru diszité, mely a legrégebb időkben fűzfa galyból készült s nem csupán diszítésül szolgált, hanem hűsíté a bortól tüzelő hálántékot is, ezért a görögök a koszorukat illatos folyadékkal meglocsolják, hogy így egyetlen érzéket se hagyjanak élvezet nélkül. Utóbb borostyánból készültek a koszoruk. — A lakomák alkalmával még a serlegek is koszorukkal voltak diszítve. E szokás egész a keresztény századokig fentartá magát, de Tertulián és Alexandriai Kelemen annyira ellene voltak, hogy azt Arkadius és Honorius császár, mint bálványyszerüt tiltotta. Utóbb sok mindenféle alkalmi koszoruk divtak. Egész napjainkig kiható jelentőséggel bírtak a hajadoni koszoruk (coronae virginales). Ezzel némileg rokon volt a szerelmi koszoruk (coronae amatoria.) Ez rózsából készült, mely Venusnak a szerelem istennőjének szentelt virág volt. — Ezeket természetes rendben menyegzői koszoruk követik (coronae myrtialis.) A halotti koszoru a régiéknél nem volt mindenütt általános. A görögöknél a legrégebb időkben vannak emlékek, melyek a koszoruk szokásosságát bizonyítják. Az első keresztények, kik általában minden pogány szokástól irtóztak, nem használták e koszorukat, később azonban a kegyelet jelvényei gyanánt szolgáltak nálunk is. A pogány istenitisztelek különféle nemeinél is elmaradhatatlanok voltak a koszoruk (coronae sacrae pietatis) Bachusnak borostyánból, Junonak zöldelő szőlő vesszőből, — a saturnaliak alkalmával fügefá levelekből, Herculesnek babér levelekből fonták a koszorukat.... A vallásos ténykedésnek egy külön neme volt a szatiornak évnegyedenkénti megkoszoruzása. — A házi isteneket (lares) viola koszoru illette. A tisztelet koszoruja (coronae honoris) olajágból készült. — Nem ritkán azonban ez aranyból is készült; így tudjuk, hogy a thyrusiak N. Sándornak, midőn ez legyőzte Dáriust, 10,500 talentum értékű aranykoszorut adtak. — Ennek ellentétéül a gyalázat koszoruja a csalán, sőt ujabban papirból készült. — Ez utóbbit viselte fején a máglyára vitt Hust János, melyre három borzasztó ördögi alak volt festve, ily aláírással: ez a fő szakadár. A különféle koszoruk használata mind mai napig tart.

Tréfák és adomák.

— Hallotta már szomszéd! a vömet kinevezték a pénzügyminiszteriumhoz osztály tanácsosnak?

— Ejnye! no lássa! gratulálok! Hanem az ujságban még nincsen semmi róla.

— De igen! már három nap előtt, hisz én magam küldtem be.

— Pedig én szorgalmasan átnézem a lapokat. Bizonyosan egészen hátul a balesetek és elemi csapások közt volt. Azokat pedig nem szoktam olvasni.

— Hej anyjuk anyjuk! ne igyál annyi kávé, meglásd megrövidíti életedet, — így szólt egy férj hű életpárjához, ki már a hatvanadik éven felül volt s a kávé kimondhatatlanul szerette.

— Mit beszélsz apjuk! hisz isten jóvoltából már a 65-ik évet morzsolom, nem szép idő-e ez hé?!

„Meghiszem ám, mond a férj — hogy mégis igazat adjon szavának, de ha nem ittál volna annyi kávé, — most már 75 éves lehetnél.“

Az egyszeri rektor, ki à la Napoleon szakállát rendesen hegyesre nyírta, apró tanítványait kérdeztén, egyik muzsafinak sehogysem bírta fejébe verni a tudományt, min felboszongodva következő pirongatásra fakadt:

„Bizony édes fiam! csak a nagy fül hiányzik, s rögtön számár lenne belőled.

„Rekturamnak meg csak szarv kéne — dünyögés vissza sértett öntudatában a kis baglyas — s mindjárt kecske lenne belőle.

Auch schön. A mostani német császár I. Vilmos, még porosz király korában a karlsbadi fürdő sétányának egy kőpadján ülve, egy magyar embert lát maga felé közeledni, ki egykedvűleg ül le melléje a padra, s con amore szivaroz, a nélkül, hogy reá hederitene.

„Wer ist denner?“ — kérdi őt, tiszteletlen közönye fölött magában bosszankodva.

„Bin N. Odry, ungarischer Comitats Viczegespan.“

„Schön,“ — felelé a király fojtott bosszúsággal. Kis vártatva Odry is megszólal:

„Und wer ist denner?“

„Der König von Preussen!“

„Auch schön,“ — jegyzé meg a magyar alispán egykedvűen tovább szivarozva.

Kiadói üzenet.

Szücs Kürthy Zsuzsánna urhölgynek, Pusztá Keeskesén. Lapunk $\frac{1}{4}$ évi ára 1 frt. 50 kr. mi pedig a II-ik negyedére csak 1 frtot kaptunk — kérjük az 50 kr. utólagos megküldését.

Fehér Vinczéné urhölgynek. Vésztőn. Nagysád is csak 1 frtot küldött, kérjük a hiányzó 50 krt.

Fölkérem tisztelettel a vidéki előfizetőket, — miszerént a hátrálékban levő előfizetési pénzt kiadó-hivatalunknak mielőbb beküldeni, azon t. előfizetőket pedig, kiknek ez évnegyeddal előfizetésük lejárt, hogy a megújítást mielőbb eszközölni sziveskedjenek, — nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék, amennyiben mi ezentul a vidékre csakis azoknak küldjük lapunkat, — kik arra előre előfizetnek.

Könyv- és zeneműkedvelők figyelmébe!

Két hétig

461 darab teljes regény, régibb és újabb német jeles szerzők művei, negyedrészes áron kapható; és

i n g y e n

míg a készlet bírja, legújabb regények és tudományos művek megjelent első és második füzetei is. 1000 drb már használt zeneműeket pedig 10, 20 és 30 kron bocsátok áruba

Hofman Szaniszló

Bazárépület.

Színházi látcsövek

a legfinomabb szintelenített 4—6—12 lencsével a legnagyobb választékban.

Szemüvegek

rövidlátók, távollátók, szembetegek és hályogtól műtét által megszabadítottak számára, valamint

Valódi hegyi kristály szemüvegek,

ugy minden a látszerész szakba vágó cikkek a legjobb minőségben s a legjutányosabb árak mellett kaphatók

FISCHER JAKAB

látyszerésznél Debreczenben, főpiacz 1713. sz.

Megrendelések és javítások a legpontosabban eszközöltetnek.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGEL JÁNOS.